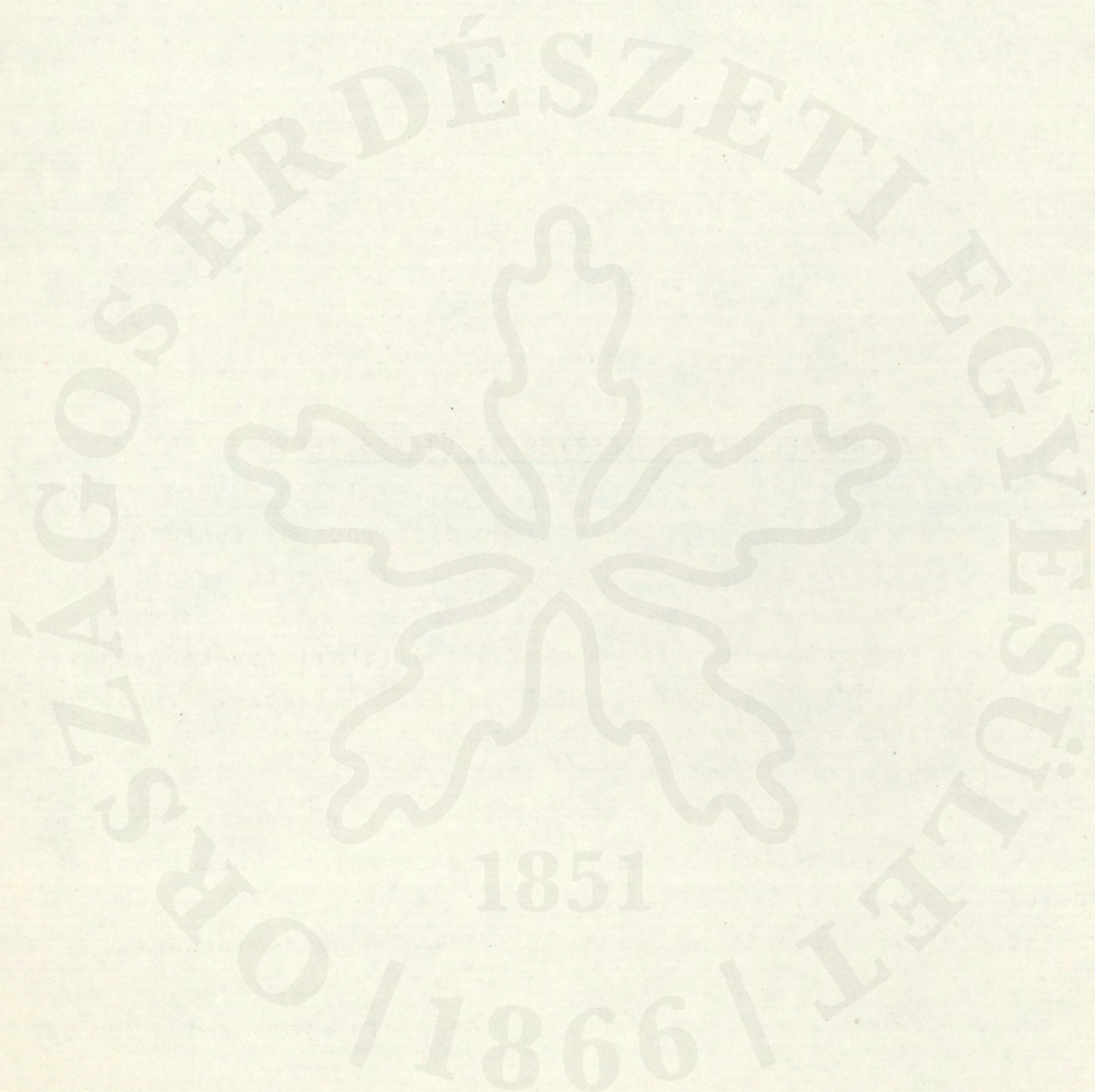

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMEZÉSÜGYI MINISZTERIUM
Erdőrendezési Főosztálya

AZ ERDŐÁLLOMÁNYFEJLESZTÉS V. ÖTÉVES TERVE

1975. május

Nemzeti Erdészeti Egyesület
KÖNYVTÁRA

Az erdőállományfejlesztés V. ötéves terve

A hosszútávú népgazdasági tervezés keretében készült erdőállományfejlesztés távlati terv alapján került kialakításra az V. ötéves terv erdőállományfejlesztési előirányzata az OT-val, illetve az ÁTB-val egyeztetett meghatározó keretek figyelembevételével.

Ennek megfelelően a koncepció legfontosabb tézisei és előirányzatai a következők:

1. A társadalom igényeinek hosszútávú kielégítésére az erdők termelési, környezetvédelmi és szociális-üdülési funkcióját a gazdaságfejlesztés során együttesen kell figyelembe venni.
2. A termelési funkciók általában vállalati tevékenység útján valósulnak meg és a hozamoknak a költségekkel közel azonos vagy azokat meghaladó mértékűeknek kell lenniük.
3. Az erdő védelmi és szociális-üdülési szolgáltatásait, melyek az egész társadalom, vagy annak kisebb-nagyobb csoportjainak érdekelt szolgálják, a reális igények kielégítésére tervszerű fejlesztéssel kell biztosítani, költségvetési támogatás terhére.
4. A fanyersanyag forrás növelését biztosítani kell
 - a meglevő erdőterületeken az élőfakészlet mennyiségi és minőségi növelésével és
 - az erdők területének növelésével.

Az erdők termelési funkciójának hosszútávú prioritást kell biztosítani. Bármely elsődleges funkcióra rendelt erdőállományban természetű fatömeg ésszerű és gazdaságos felhasználására törekedni kell.

5. A környezetvédelmi követelmények kielégítésére elsődlegesen biztosítani kell az erdőknek

- a természeti erőforrások egyensúlyát;
- az élővilág fenntartását;
- a vízgazdálkodás megjavítását;
- a talajvédelmet;
- a levegő kondicionálását.

6. A szociális-üdülési funkció érvényesítésére

- meg kell határozni és térben is elkülöníteni a szociális-üdülési erdőket;
- ezeket fokozatosan úgy kell fejleszteni, hogy tartamosan alkalmasabbá váljanak ilyen funkcióra;
- úgy kell fenntartani ezeket, hogy a kulturált pihenés feltételeinek biztosítása mellett a többcélu hasznosítás követelményeit is kielégítsék.

7. A távlati tervezés során végzett vizsgálatok alapján a fenti célkitűzések érdekében az ország erdőterületének alapfunkciók szerinti arányában a következő változásokat kell megvalósítani:

Alapfunkció	1960-ban		1975-ben		1990-ben	
	ezer ha	%	ezer ha	%	ezer ha	%
Termelési	1 227	93.9	1 333	85.5	1 324	73.0
Környezetvédelmi	73	5.6	164	10.5	274	15.1
Szociális-üdülési	6	0.5	62	4.0	215	11.9
Összesen:	1 306	100.0	1 559	100.0	1 813	100.0

Termelési funkció

8. Az erdőállomány fejlesztéssel tovább kell növelni az erdők élőfakészletét, ugyanakkor tovább kell javítani az erdők fafajösszetételét és minőségét.

a/ Az élőfakészlet növelésére a racionális földhasznosítással is egyeztetett felmérések alapján az alábbi erdőtelepítéseket kell végrehajtani, melyek megyei sorait az 1. számú melléklet tartalmazza.

Erdőterület 1975-ben	1 558 600 hektár
Racionális földhasználati terv szerint erdő művelési ágba kerül 1976-1990 között	263 800 hektár
ezen belül 1976-1980 között	143 200 hektár
előírányzott erdőtelepítés 1976-1990 között	255 000 hektár
ezen belül 1976-1980 között	50 000 hektár

b/ Az erdőtelepítések alapfunkciók szerinti megoszlása:

	ezer hektár	
alapfunkció	1976-1990	1976-1980
termelési	130.0	28.0
Környezetvédelmi	110.0	20.0
szociális-üdülési	15.0	2.0
összesen:	255.0	50.0

c/ A végrehajtásra kerülő erdőtelepítésekkel a főbb erdőgazdálkodó szektorok erdőterületel az alábbiak szerint változnak.

Szektor	1966		1975		1990	
	ezer ha	%	ezer ha	%	ezer ha	%
Erdőgazdaság	951	72.8	978	62.7	1 003	55.3
Állami Gazdaság	31	2.4	62	4.0	92	5.0
Egyéb állami	224	17.2	105	6.6	135	7.4
Tsz	100	7.6	414	26.7	584	32.3
Összesen:	1 306	100.0	1 559	100.0	1 814	100.0

Az előirányzott erdőtelepítések szektorok szerinti megoszlása a következő, melyek megyei sorait a 2.sz. melléklet tartalmazza.

Szektor	1976-1990	1976-1980
Erdőgazdaság	25.0	8.0
Állami gazdaság	30.0	8.0
Egyéb állami	30.0	8.0
Tsz.	170.0	26.0
Összesen:	255.0	50.0

Az V. ötéves terv időszakában kiemelt erdőtelepítési feladatként kell kezelni az alábbiakat:

1./ Budapest területén és az agglomerációban tervezett zöld-övezeti erdőtelepítéseket;

2./ Tisza II. vízlépcső körül tervezett környezetvédelmi és üdülési célú erdősítéseket;

3./ Veszprém megye keleti térségében az Ipari konglomerációban tervezett környezetvédelmi célú erdőtelepítéseket;

4./ A Balaton térségében tervezett zöldövezeti erdősítések.

9. Az erdőállományok fafajösszetételének és minőségének javítását a következőképpen kell biztosítani:

- növelni kell a tölgyek, a nemesnyárok és egyéb lombos fafajok és fenyők területét,
- csökkenteni kell a cser, a gyertyán és az akác faállományok területét,
- tartani kell a bükkösök és hazai nyárasok területét,

A termelési rendeltetésű erdő főbb fafajonkénti fafajösszetételének változásai:

Fafaj	ezer ha			
	1956-59	1966-69	1976-79	1986-89
Tölgyek	247	275	281	285
Akác	276	282	265	252
Nemes nyár	22	78	124	161
Egyéb lomb	423	428	399	375
Fenyők	76	126	170	216
Összesen:	1 044	1 189	1 239	1 289

Az V. ötéves terv során végrehajtásra kerülő erdőtelepítések főbb fafajonkénti fafajösszetételének megyei sorait a 3. számú melléklet tartalmazza.

10. Az erdőállomány fejlesztés révén az erdők élőfakészletének növelésére, továbbá az erdők fafajösszetételére és minőségére vonatkozó előírások eredményeként várhatóan az alábbi tendenciák érvényesülnek:

Erdőfelujítás

Az 1976-1980 időszakban évente várhatóan 17 000 ha első kivitelt végzünk, amiből 30 % /5 000 ha/ természetes úton /mag+sarj/ ujul fel. Az éves pótlási szükséglet 8 000 ha körül mozog.

Mindezek alapján

az 1976-1980 időszakban várható első kivitel évente 17 000 ha.
ebből le a természetes úton felujuló mag + sarj 5 000 ha.

Maradvány	12 000 ha
hozzá az évente esedékes pótlás	8 000 ha

Évente várható feladat	20 000 ha
Az V. ötéves tervidőszakban várható feladat	100 000 ha

A főbb fafajok térfoglalása az erdőfelujításban az alábbiak szerint várható:

Fafaj	%, egyben terület 1 000 ha-ban
Tölgy	30
Cser	6
Bükk	6
Akác	16
Nemesnyár	8
Hazainyár	1
Egyéb lomb	3
Fenyő	30
Összesen:	100

Megnevezés	mérték egység	1956-59	1966-69	1976-79	1986-89
Élőfakészlet	millió m ³	146	174	181	194
Fajlagos fa- tömeg	m ³ /ha	140	146	146	155
kitermelhető összes fatö- meg br.	millió m ³	7.4	8.7	9.7	10.5

Az erdőgazdálkodás tervszerűségét, a felszabadulás óta eddig eltelt időszakéhoz képest még tovább kell növelni. A kitermelésre kerülő famennyiség alakításában azt a célkitűzést kell követni, hogy káros visszaesések, törések ne következzenek be.

Környezetvédelmi funkció

11. A környezetvédelmi funkció elsődlegességét kell biztosítani az alábbi kiterjedésű erdőállományokban, illetve ilyen funkció betöltésére új erdőket kell létesíteni.

Megnevezés	1975-ben meglévő erdők	ezer ha					
		Telepítésre kerül					
		1976-90			1976-80		
		k	ö	z	ö	t	t
Zöldövezet	8.8	20.6			4.3		
Talajvédelem	86.5	59.6			13.2		
Táj és természetvéd.	46.4	19.0			2.0		
Védőfásítás és egyéb	22.6	10.8			0.5		
Összesen:	164.3	110.0			20.0		

A környezetvédelmi vonatkozásban kiemelt feladatként kell kezelni

- a városok zöldövezetének kialakítását;

- természetes erdőállományok és értékes magtermő állományok génrezervátumokként való fenntartását;
- . arboretumok, botanikus kertek védelmét és létesítését.

12. Szociális-üdülési funkció elsődlegességét kell biztosítani az alábbi kiterjedésű erdőállományokban:

M.e.: ezer ha

Megnevezés	1975-ben meglévő	Új szociális-üdülési funkciójú erdő kerül kialakításra				
		1976-90		1976-80		
		K	ö	z	ö	t
Pihenő erdő	10.0	15.0				6.0
Séta erdő	15.0	40.0				14.0
Kiránduló erdő és zöldfolyosó	35.4	96.0				20.0
Egyéb	1.4	2.0				0.5
Összesen:	61.8	153.0				40.5

Országos jelentőségű kiemelt feladatként kell kezelni

- a főváros környezetében levő és az országos jelentőségű üdülő tájak erdőségeinek közjóléti fejlesztését,
- az ifjúság természeti környezetben való táborozásához, turázásához szükséges feltételek biztosítását,
- az erdei sportok érdekében szükséges fejlesztéseket.

Az V. ötéves tervidőszakban helyilleg kiemelt közjóléti fejlesztési területként kezelendő

1./ A főváros térségében

a/Pilis: Visegrád, Hoffman-kunyhó
Pilisszentlélek,

b/ Börzsöny: Hegyestetői centrum,
erdei vasutak turisztikai fejlesztése,
Nagyhideghegyi kötélpálya.

2./ Balaton környéke

a/ Balatonfüred körzete, Zánkaí Uttörőváros erdei bázisai

b/ Balatonboglár, Fonyód és Balatonföldvár erdei üdülőcentrumok.

3./ Bükk hegység turisztikai feltárása, Bükkfensík turisztikai centruma, erdei vasutak turisztikai fejlesztése, Szalajkavölgyi kötélpálya.

4./ Debrecen térsége

Erdőpuszták üdülőcentrumai és turisztikai feltárása.

5./ Mecsek térsége

Pécs kökényesi parkerdő, Márévári üdülőcentrum, Keletmecseki kiránduló központ.

1851

/1866/

A racionális földhasznosítási tervvel egybevezett
erdőtelepítési előirányzatok

M.e.: ezer ha

Megye	A rac.földhaszn. terv szerinti er- dő műv.ágba kerül		Az előirányzott erdőtelepítések alapfunkciók szerinti megoszlása							
	1976-90	1976-80	1976-90 között				1976-80 között			
			Terme- lési	környezet- védelmi	Szoc- üdül.	Össze- sen	Terme- lési	Környezet- védelmi	Szoc- üdül.	Összesen
Baranya	9.2	5.6	5.6	3.4	-	9.0	1.4	0.8	-	2.2
Fejér	4.2	1.8	1.0	2.0	1.0	4.0	0.8	0.4	0.1	1.3
Győr-Sopron	5.7	2.8	4.7	0.3	-	5.0	1.7	0.1	-	1.8
Komárom	1.8	0.8	1.2	0.8	-	2.0	0.5	0.3	-	0.8
Somogy	17.7	1.8	10.8	4.7	-	15.5	2.5	0.5	-	3.0
Tolna	12.5	6.3	5.7	6.2	0.1	12.0	1.1	1.2	0.1	2.4
Vas	14.4	5.7	8.9	1.6	-	10.5	1.5	-	-	1.5
Veszprém	12.4	9.0	6.7	5.3	1.0	13.0	1.4	1.3	0.1	2.8
Zala	9.2	4.2	6.0	2.5	0.5	9.0	1.4	0.4	0.1	1.9
Bács-Kiskun	49.2	27.6	20.0	28.0	3.0	51.0	2.5	4.8	0.4	7.7
Békés	4.6	3.8	1.6	1.0	1.4	4.0	0.6	0.3	0.1	1.0
Csongrád	5.2	3.8	3.1	0.4	1.5	5.0	1.4	0.1	0.2	1.7
Hajdu-Bihar	10.0	5.1	3.4	5.5	1.1	10.0	0.7	2.0	0.1	2.8
Pest-Bpest	42.7	16.9	16.6	17.8	1.6	36.0	3.9	2.8	0.3	7.0
Szabolcs-Sz.	30.8	18.1	14.9	12.1	1.0	28.0	1.5	2.2	-	3.7
Szolnok	6.4	4.4	3.5	1.0	1.5	6.0	1.8	0.4	0.3	2.5
Borsod-A-Z.	10.6	6.4	4.2	12.8	1.0	18.0	0.6	1.4	0.1	2.1
Heves	6.7	4.1	3.8	3.1	0.1	7.0	1.2	0.7	-	1.9
Nógrád	10.5	4.8	8.3	1.5	0.2	10.0	1.5	0.3	0.1	1.9
Összesen:	263.8	143.2	130.0	110.0	15.0	255.0	28.0	20.0	2.0	50.0

Az 1976-80 közötti termelési célú erdőtelepítések várható
fahozam szerinti megoszlása

M.e.: ezer ha

Megye	Várható fahozam			Összesen
	jó	közepes	gyenge	
Baranya	0.8	0.5	0.1	1.4
Fejér	0.2	0.4	0.2	0.8
Győr-Sopron	0.6	0.8	0.3	1.7
Komárom	0.2	0.2	0.1	0.5
Somogy	2.2	0.3	-	2.5
Tolna	0.3	0.7	0.1	1.1
Vas	0.8	0.5	0.2	1.5
Veszprém	0.7	0.4	0.3	1.4
Zala	1.3	0.1	-	1.4
Bács-Kiskun	0.8	1.2	0.5	2.5
Békés	0.3	0.2	0.1	0.6
Csongrád	0.8	0.4	0.2	1.4
Hajdu-Bihar	0.7	-	-	0.7
Pest+Bpest	1.7	1.8	0.4	3.9
Szabolcs-Sz.	1.2	0.3	-	1.5
Szolnok	1.8	-	-	1.8
Borsod-A-Z.	0.3	0.2	0.1	0.6
Heves	0.5	0.5	0.2	1.2
Nógrád	0.6	0.7	0.2	1.5
Összesen:	16.8	9.2	3.0	28.0

Az V. ötéves terv erdőtelepítési tervezése

M.e.: ezer hektár

Megye	A rac.földhaszn. terv szerint				Erdőtelepítési előirányzat				
	Eg	Ág	Tsz.	Összesen	Eg	Ág	Egyéb	Tsz.	Összesen
Baranya	0.8	0.7	4.1	5.6	0.5	0.3	0.4	1.0	2.2
Fejér	0.4	0.6	0.8	1.8	0.2	0.7	0.2	0.2	1.3
Győr-Sopron	-	1.3	1.5	2.8	0.6	0.5	0.1	0.6	1.8
Komárom	-	-	0.8	0.8	0.4	0.1	0.1	0.2	0.8
Somogy	5.1	2.3	7.4	9.8	0.6	0.3	0.3	1.8	3.0
Tolna	1.0	1.3	4.0	6.3	0.1	0.6	0.3	1.4	2.4
Vas	-	0.3	5.4	5.7	0.4	0.2	0.1	0.8	1.5
Veszprém	0.4	3.2	5.4	9.0	0.2	0.3	0.7	1.6	2.8
Zala	0.1	1.1	3.0	4.2	0.1	0.4	0.2	1.2	1.9
Bács-Kiskun	4.5	3.1	20.0	27.6	2.4	1.5	0.8	3.0	7.7
Békés	-	1.3	2.5	3.8	-	0.4	0.4	0.2	1.0
Csongrád	-	0.8	3.0	3.8	0.2	0.3	0.2	1.0	1.7
Hajdu-Bihar	0.6	0.3	4.2	5.1	0.4	0.3	0.7	1.4	2.3
Pest	2.1	1.8	12.5	16.4	0.5	0.8	1.3	3.0	5.6
Bp.főváros	-	-	0.5	0.5	-	-	0.8	0.6	1.4
Szabolcs-Sz.	1.5	2.2	14.4	18.1	0.7	0.5	0.1	2.4	3.7
Szolnok	-	0.5	3.9	4.4	0.1	0.3	0.6	1.5	2.5
Borsod-A-Z.	-	0.9	5.5	6.4	0.3	0.1	0.3	1.4	2.1
Heves	-	0.4	3.7	4.1	0.1	0.2	0.3	1.3	1.9
Nógrád	0.4	-	4.4	4.8	0.2	0.2	0.1	1.4	1.9
Összesen:	12.1	22.1	107.0	143.2	8.0	8.0	8.0	26.0	50.0

HM 0.6
 OVH 0.5
 KPM ut 0.6
 KPM MÁV 0.3
 Tanács és
 egyéb 6.0

Az V. ötéves terv erdőtelepítésének főbb fafajok szerinti bontása

M.e.: hektár

Megye /szektor/	Az erdőtelepítési előirányzatból						Ebből Tsz					
	Tölgy	Akác	Nyár	Egyéb lomb	Fenyő	Össze- sen	Tölgy	Akác	Nyár	Egyéb lomb	Fenyő	Össze- sen
Baranya	610	170	250	470	700	2 200	200	150	150	200	300	1 200
Fejér	220	120	290	150	520	1 300	40	30	10	20	100	200
Győr-Sopron	250	30	960	120	440	1 800	50	30	300	20	200	600
Komárom	70	140	90	120	380	800	10	40	40	10	100	200
Somogy	900	20	120	580	1 380	3 000	500	-	-	400	900	1 800
Tolna	130	250	430	150	1 440	2 400	10	190	200	100	900	1 400
Vas	150	20	170	110	1 050	1 500	100	20	100	80	500	800
Veszprém	510	10	400	530	1 350	2 800	300	10	300	190	800	1 600
Zala	450	-	20	580	850	1 900	300	-	-	400	500	1 200
Bács-Kiskun	280	470	1 580	500	4 870	7 700	100	150	1 000	150	1 600	3 000
Békés	750	20	90	140	-	1 000	130	10	20	40	-	200
Csongrád	760	80	200	120	540	1 700	400	50	120	30	400	1 000
Hajdu-Bihar	1 510	130	230	210	720	2 800	700	30	80	90	500	1 400
Pest-Bpest	1 150	640	2 000	1 650	1 560	7 000	500	300	1 500	300	1 000	3 600
Szabolcs-Sz	1 140	650	310	300	1 300	3 700	800	400	200	200	800	2 400
Szolnok	1 050	200	970	190	90	2 500	600	200	620	50	30	1 500
Borsod-A-Z.	500	70	380	310	840	2 100	300	40	260	200	600	1 400
Heves	380	20	360	250	890	1 900	300	-	300	100	600	1 300
Nógrád	430	40	210	80	1 140	1 900	300	-	100	-	1 000	1 400
Összesen:	11 240	3 080	9 060	6 560	20 060	50 000	5 640	1 650	5 300	2 580	10 830	26 000
Ebből EG	%	22.4	6.2	18.1	13.2	40.1	100.0					
Ág	%	1 700	500	550	890	4 360	8 000					
E. áll.	%	21.2	6.3	6.9	11.1	54.5	100.0					
Tsz	%	1 490	710	2 160	770	2 870	8 000					
	%	18.6	8.9	27.0	9.6	35.9	100.0					
	%	2 410	220	1 050	2 320	2 000	8 000					
	%	30.1	2.8	13.1	29.0	25.0	100.0					
	%	5 640	1 650	5 300	2 580	10 830	26 000					
	%	21.8	6.3	20.4	9.9	41.6	100.0					

1851

/1866/

